

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și strălăutate:
 Pe un an . 40.— franci,
 Telefon
 pentru oraș și interurbaz
 Nr. 769

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 ml.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiesc.

Un document istoric.

Arad, 2 Martie.

Jertfa fără seamă a Săliștenilor pentru orfelinatul român din Sibiu prezintă semnele distinctive ale unui fapt, care marchează prefacerea mult promițătoare a sufletului românesc. Războiul zguduitor, fără pereche în istoria veacurilor trecute, a rupt vălul, ce acoperia acel suflet cu pânza groasă a indolenței și a neînțelegerii pentru rostul salvator al binelui obștesc. Se ivește tot mai deasă licărirea sentimentului de covârșitoare solidarizare a voințelor manifestate *nu prin vorbe, ci prin fapte*, spre dobândirea condițiilor indispensabile existenței distinse naționale, care în cadrele sale singură oferă posibilitatea întregă a fericirii pământești în raport cu valoarea specifică a oricărui individ. Națiunea română din Ungaria și Ardeal evoluează spre hotărârea fermă de a-și creia prin forțele proprii libertatea validității neimpiedecate a tuturor energiilor inerente firii sale. Este convins neamul nostru acum, că minunea mântuirii noastre numai prin noi înșine se poate săvârși, iar această convingere începe a se traduce în fapte cari foarte curând vor înlătura orice impediment al indolenței legendare și al separatismelor exhalatoare de miasme otrăvitoare pentru binele obștesc.

Stau adânc mișcat în fața semnalului ce s'a dat la Săliște în numele acestei fericite prefaceri a sufletului românesc și cu negrăită bucurie public la vale scrisoarea ce-mi adresează despre acest semnal chemător la viață protopopul Dr. Ioan Lupas, unul dintre cei mai vrednici apostoli ai acelei noi orientări, care întemeiază mărirea viitoare a neamului nostru. Scrisoarea aceasta rămâne *documentul* istoric despre începutul prefacerii sufletului a poporului românesc, ea totodată va da nou îndemn spre accelerarea acestei prefaceri și va deveni astfel izvor de nouă lumină și progres. Înțelegeți, Români, ce au făcut Săliștenii.

Vasile Goldiș.

Săliște, în 14/27 Febr. 1916.

Stimate domnule profesor,

Căldura și stăruința nobile, cu care ai îmbrățișat în coloanele ziarului „Românul” cauza orfelinatului din Sibiu, a trezit în su-

fletul poporului nostru din Săliște și satele învecinate o admirabilă pornire creștinească de a contribui din puținul său cu sume peste așteptare de mari la înființarea orfelinatului din Sibiu.

Îți trimit astăzi lista colectei de 30,547 *coroane* a Săliștenilor rugându-Te, să binevoești a o publica în întregime în numerii viitori ai „Românului”. Aștept rapoartele preoților din celelalte parohii ale protopopiatului Săliște și Ți le voi trimite pe toate spre publicare. Nădăjduesc, că din celelalte parohii se va mai aduna încă cel puțin 20,000 *coroane*, ca astfel protopopiatul Săliștei în schimbul sumei de 50,000 *coroane*, să-și poată asigura 10 locuri în proiectatul așezământ umanitar, merit a ocroti și crește în duh creștinesc pe orfanii neamului.

Această sumă considerabilă adunată dintr'un singur protopopiat — și încă *unul dintre cele mai mici din întreaga metropolia noastră ortodoxă română* — va surprinde pe mulți, după cum a surprins în rândul întâiu pe inițiatorii orfelinatului, dintre cari unul îmi scria în sărbătorile Crăciunului, că dacă voi reuși să înduplec pe câțiva parohieri mai cu stare din Săliște să dăruiască 4—500 *coroane* pentru orfelinat, ar fi *mare succes* pentru cauză!

Văzând însă, cu ce sume mărunte au contribuit unii oameni de frunte, binecuvântați de Dumnezeu cu mare prisosință de avere, precum și unele comune fruntașe și unele bănci, cari au oferit sume cu totul bagatele pentru un lucru atât de mare și însemnat, conducătorii poporului din acest ținut în mai multe convorbiri și consultări au dat expresie îngrijorării lor, că în chipul acesta cu a-

nevoe se va aduna *millionul* de lipsă și în loc de a ne putea mângăia la toamnă cu un orfelinat mare în Sibiu, ne vom pomeni iarăș cu o desamăgire și cu amărăciunea sufletească, ce încolțește pe urma ei. De aceea din partea comitetelor parohiale și a tuturor fruntașilor s'a inițiat aici o propagandă vie cu scop de a asigura acestei colecte un rezultat, care să poată da avânt mai puternic și colectelor, ce vor urma în celelalte protopopiate ale metropoliei noastre.

Dacă ești și DTa de părere, că vechia maximă: *exempla trahunt* nu și-a pierdut roștul nici pentru zilele noastre, Te rog fă propagandă în „Românul” ca în toate părțile să se dea acestei colecte importanța și atențiunea, ce i se cuvine în proporție cu mărimea scopului creștinesc, pe care-l urmărește.

Știu că chiar în părțile noastre s'au găsit câțiva îndoelnici în gândul și fapta lor, cari au exprimat păreri pesimiste, că colecta nu va reuși din cauza enormelor greutate ale traiului de azi. Altoră iarăș li se părea, că pentru un scop atât de mare ar putea fi de-a-juns o colectă cu discul prin biserici. În sfârșit însă toți preoții, învățătorii și episcopii s'au învoit să ia asupra lor sarcina de a umbla din casă în casă. Căci numai dela acest soi de colectă se pot aștepta rezultate serioase!! Umblând din casă în casă, în mai multe locuri oamenii s'au simțit îndemnați să dea cu zeci și sute de coroane mai mult, decât ar pus în disc, ori decât ar fi contribuit, dacă nu i-am fi cercetat personal la casele lor. Am avut și mângăierea de a vedea, cum aleargă după noi pe stradă femei văduve și sărace, rugându-ne să *nu ocolim casa lor*,

Surorilor.

Scumpei mele: Zoitei Pletosu.

Cu pas ușor, cu ochi senini
 Te duci la fiecare,
 Să spui o vorbă, să panzezi
 O rană 'n sângerare...

...In sufletul tău cast, profund
 Hrănești o bogăție
 De care se părea că 'n veci
 Ascuns o să rămâie,

Ci eu simțeam că va veni
 O zi aleasă 'n care,
 Tot aurul ce-l porți ascuns
 Va străluci în soare,

Și când privirea ta ce 'n veci
 N'a fost de nouri umbrită
 Ca raza 'n besna unei nopți
 Așa va fi dorită...

Și — uite, ziua a sosit...
 Azi mii de răni deschise
 A celor cari ne-au apărât
 Te chiamă 'n spasm de vise...

Tu-l îngrijești cu-acelaș drag
 Și milă pe oricare —

Și-ți îplinești cu-atâta zel
 Înalta ta chemare...

În schimbul vieții tale chiar
 Ai da o mângăiere
 La cei ce sufer pentru Noi,
 Când Craiu-așa le cere...

De sus, din mohoritul cer
 Tu le strecuri o rază...
 În suflet le sădești nădejdi,
 Ca-un inger stânt, de pază...

Toți te iubesc — dar tu nu știi
 C'o inimă svâcnește
 Când te apropii și-l panzezi
 — Și 'n umbră vestejește...

Căci dac'ai ști cât l'ai rănit,
 Cât suferi adese —
 Pe ochii tăi senini și-adânci
 Un văl cernit s'ar țese...

Budapesta, 25 Februarie.

Livia Rebreanu.

Citind ziarele.

(Umor și satiră).

De A. P. Bănuț.

„Vom reveni!”

Ti se întâmplă să citești al'dată în gazeta românească câte-un articol bun, *foarte* bun chiar și rămâi mulțumit. Mai bine zis ai rămânea, dacă chestiunea s'ar încheia. Autorul n'o mântuie însă definitiv, ci ne asigură la sfârșitul articolului în plural majestatic: „vom reveni!”

Cum tema sulevată te pasionează, urmărești zi de zi gazeta, să nu scapi prilejul, când va reveni omul. Și-l aștepti cu răbdare creștinească o săptămână, două, o lună... dar nu mai „revine” și — pace! Insfârșit te resignezi: s'o fi îmbolnăvit, ...o fi murit poate, căci omul are și obiceiul nesimpatic de-a muri. Nu e însă nici cazul acesta fatal, fiindcă un prieten al lui îți spune că l'a văzut chiar azi pe *corso* plimbându-se cu figarea 'n gură. Firește, te bucuri sincer, auzind că trăiește, dar fără să vrei, îți pui iarăș întrebarea: „de ce n'o fi revenit?”...

...De vr'o douăzeci de ani, de când sunt și eu un oarecare cetitor al gazetelor noastre, am întâlnit de sute de ori pe-acest promițător „vom reveni” — el nu s'a împlinit însă decât disparent de rar, făgăduința. Deduc deci, că printr'o practică de decenii, aceste două cuvinte românești au reușit să-și schim-

căci pentru ocrotirea orfanilor și ele voesc să contribuie cu cât le iartă puterile.

Ar greși celce ar presupune, că suma de 30.547 cor. a isvorit întreagă din vre-un beisug material deosebit sau din vre-o prisosință mare a contribuitorilor. Abia vor fi 8 sau 10 fruntași, cari au contribuit din prisosința lor, încolo mulțimea cea mare a contribuitorilor am dăruit cu toții *din puținătatea* resurselor noastre materiale, impunându-ne înșine anume *privațiuni* și renunțând la îndeplinirea unora din cele mai neapărate trebuințe ale traiului zilnic. Dar am contribuit cu dragă inimă, fiindcă am simțit cu toții, că pentru un scop atât de mare trebuie să jertfim oricât de mult, chiar *peste puterile noastre!*

Colecta s'a început în Săliște în 2 Februarie st. v., la *Intâmpinarea Domnului*. Afând, că în această zi își ține „*Reuniunea Economilor*” adunarea generală, am participat la această adunare și cu învoirea conducătorilor am făcut propunerea, să contribuie și reuniunea ca corporațiune cu suma de 300 cor., cam 1/10 din întreagă averea ei. Deși conducătorii își exprimaseră teama, că adunarea nu se va învoi să rupă 1/10 din averea societății spre a o dăruia orfelinatului, am avut plăcuta surprindere de a vedea mulțimea țaranilor noștri însuflețiți de această propunere într'atâta, încât cu toții într'un glas au votat 500 cor., nu numai 300, cât propusesem. Inceputul a fost deci foarte promițător. Nici una din celelalte societăți și corporațiuni nu se putea lăsa mai prejos. Au votat deci toate câte 500 cor. Iar, „Cassa de păstrare”, care votase la început 1000 cor., a revenit asupra deciziei dintâi și urmând exemplul comitetului parohial, a urcat suma aceasta la 5000 cor. Banca „Poporul” s'a grăbit a vota *aceeaș sumă*. Iar între particulari s'a încins o emulație dintre cele mai nobile și mai vrednice de laudă.

La sfârșitul serviciului divin, după predica ce am rostit în cauza orfelinatului, rugând pe cei cu stare mai bună să poștească la școală, ca să-i scriem în fruntea listelor, cari vor circula prin sat, în timp de 1/2 oară pagina I. a tuturor listelor era îndesată de numele oamenilor vrednici și înțelegători astfel,

incât înainte de a porni cele 4 comisuni să colecteze din casă în casă, 19,500 cor. erau subscribe.

Astăzi am încheiat colecta și am publicat în biserică rezultatul ei mulțămind tuturor contribuitorilor prin cuvintele atât de potrivite din Evanghelia zilei: „Adevăr zic vouă, căci ce ați făcut unuia dintr'acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut”. Suma finală era de 29,608 cor. 10 fil. Intrebând oamenii din biserică, dacă nu cred, că această sumă ar trebui rotunzată la 30,000 cor., s'a anunțat îndată comerciantul Petru Ioan Comșa oferind lângă 1000 cor. dela început încă 391 cor. 90 fil. pentru nepoata sa Olga Brediceanu. Iar după ce am venit dela biserică, s'au mai anunțat rând pe rând încă vre-o 8—9 femei — mai ales văduve — spunând că vor să mai întregească și ele... Când vă scriu aceste rânduri, e în cancelarie la mine o văduvă, care a oferit 200 (două sute) coroane, iar altele câte 10—20 cor. și un fost episcop Vasile Popa Topârcean cu 25 coroane. În acest moment, când vreau să închei epistola, care și altcum a luat proporții prea vaste — și te rog să scuzi, că-ți răpesc atâta timp cu cetera ei — colecta din Săliște a atins cifra de 30,299 cor. adică rotund *treizeci de mii treisute coroane!!* E de prevăzut, că se vor mai anunța încă și alții cu dorința de a întregi...

Să-i aducă Dumnezeu!

Epistola aceasta însă mă grăbesc a o trimite acum dimpreună cu lista. Te rog, să dai în grije băeților să nu scape vre-un nume, când culeg și tipăresc lista, ca să nu fie supărare între cei ce au contribuit cu atâta însuflețire și dărnicie.

Al Diale devotat:

Dr. Ioan Lupaș.

P. S. În ultimul moment a trecut suma peste 30,500 cor. — Idem.

Arad, 2 Martie.

Note politice.

Germani și Francezi.

Cetăm în Berliner Tagblatt aceste rânduri cari indică felul de a se privi în Germania situația actuală politică a Franței:

„In fața Verdun-ului soldații francezi cedată poziție după poziție, în urma forței nemăipomenite de asalt și cuprinși de o panică pe care alina fantezia celor din depărtare o poate închipui. Cabinetul Briand a obținut cu orice preț majoritatea absolută, însă nu în urma simpatiei și fidelității de partid, ci în urma sentimentului patriotic de datorie. Diferite motive îndreptătesc să spui că acel cabinet, în care au intrat personalitățile cele mai puternice din toate partidele, nu pare a fi tare, și acest guvern constituit din autorități cu vază, în fond are foarte puțină autoritate...”

E cumplit războiul gazetăresc al celor două popoare mari...

Maghiari și Bulgari.

Contele Iuliu Andrássy scrie în numărul din urmă al publicației Revue de Hongrie aceste rânduri despre comunitatea de interese și viitorul celor două popoare de sânge turanic:

„Eu dau o extremă importanță prieteniei Bulgariei, care poate să se transformeze într-o alianță durabilă, căci ea se întemeiază pe bazele solide pe cari le dau vîlle simpatii mutuale și comunitatea de interese. La noi, la Maghiari, această simpatie este în mare parte impulsivă și se explică în urma originii turanice a celor două popoare. — În primele timpuri ale istoriei noastre, popoarele maghiar și bulgar întreprind raporturi vii și exercitau unul asupra altuia influință considerabilă. Așa că se pare, că ele au fost învecinate în vechea lor patrie, și când noi ne-am așezat în Rusia meridională ne găsim în vecinătatea imperiului bulgar. — Marile noastre Széchenyi se plîngea amăr și explica dificultățile misiunii politice și morale a naștrilor maghiari în urma împrejurării că, izolată, ea singură numai reprezintă o familie în mijlocul civilizației creștine și europene. Bucuria noastră a fost cu atât mai mare când am descoperit pe frații de rasă în acești Bulgari chemați la un viitor strălucit. Noi îi țineam de Slavi, însă când ei au ajuns la cunoștința individualității lor s'a desvilit adevărata lor origine care nu este slavă ci turanică și numai în cursul epocelor popoarelor subjugate au produs infuziunea sîngelui slav.”

Ceeace face simpatiile noastre pentru Bulgari astăzi, este tocmai dragostea pentru liber-

be înțelesul primordial, însemnând azi chiar *contrarul*.

Va să zică, când vei ceti, o omule, în gazeta românească finalul „vom reveni”, — să știi că până-i lumea, despre chestia numită, pui de om nu va mai spune o vorbă legănată!

Când mor cărturarii români?

— „Dup'o boală grea” — veți răspunde. Nu întreb de cauză, ci de vremea 'n care mor. — Pe timpuri de epidemie mor, firește, mai mulți ca de obicei. În genere însă — o să ziceți — cărturarii români mor ca toți intelectualii germani, francezi sau englezi, dimineața, la amiază, seara, noaptea... însăfârșit când le vine *ceasul*”.

Imi pare rău să vă contrazic, dar nu-i așa! Toți intelectualii români mor la o oră anumită. Vă pare imposibil și totuș — vă produc *dovada*.

Răsfoiți gazetele noastre și cetiți: „La încheierea ziarului nostru primim știrea telegrafică, că matroana română X a adormit în Domnul, dându-și nobilul său suflet în mâinile creatorului”...

Sau: „...când să punem ziarul sub tipar, ne vine dureroasa veste, că venerabilul fruntaș al vieții noastre publice Dr. J. a închis pe veci ochii săi pururea vigilenți asupra sorții neamului”...

Apoi: „...în momentul când punem ultima pagină a gazetei sub teasc, ne-a isbit ca un trăznet din senin știrea extrem de tristă, că talentatul scriitor și poet Z., ajuns la ultima treaptă a mizeriei și a sbrătorit un glonte în creierul, ce-a îmbogățit literatura românească cu atâtea pagini nemuritoare”...

În sfârșit: „...în clipa când încheiam ziarul nostru, am primit lugubra încunoștințare telefonică, că iubitul nostru coleg de redacție N., unul din cei vechi ziaristi români, s'a stâns ca o lumânare în ospiciul din localitate, mistuit până la os de cruda boală ce nu iartă, paralizia...”

Concluzia: intelectualul român moare, fără excepție, *„la încheierea ziarului”*.

Războiul european și — chelia lui Lulu.

Lulu: Așa-i, că omul e un *microcosm*?

Eu: Adevăr vechiu, Lulule!

Lulu: Deci, cum se oglindește lumea 'n picurul de apă, așa se văd 'n microcosmul omenesc, în mic, fenomenele enervante ale naturii.

Eu: Deasemenea antică comparație, amicul meu.

Lulu: Noutatea vine-acuma: Intocmai cum se resfrânge universul în strop, așa se vede, în miniatură, întreg războiul european pe harta... capului meu.

Eu: ?

Lulu: Să vezi! Încă dela începutul războiului, s'a iscat un conflict de moarte între fruntea și restul părului meu — încâierare ce trebuie să devie fatală pentru unul din combatanți.

Logica faptelor îmi spune mereu, că puterile centrale înving. *Fruntea* mea, vecină nemijlocită cu „centrul judecării”, a devenit *germanofilă* încarnată, lărgindu-se ntr'una, întocmai ca teritoriul ocupat de puterile centrale.

În baza latinității proprietarului său, *părul* meu are incorigibilă simpatie pentru *Franța* și însușin-

du-și obiceiul armatelor *antantei*, se retrage rapid spre... ceafă. Și cu toate că-l *întăresc* (mai strajnic decât Sarrail Salonicul) cu alcool, petrol, brîntă — prevăz, că fruntea biruitoare îl va împinge neconținut, până când în sfârșit îl va arunca în marea lucie a... *cheliel*.

Câți oameni „mari” au Români din Ardeal?

În viață, foarte puțini, dar cu atât mai mulți „răposai”.

Până cand trăiește, Românul e *modest*. Numai rareori auzi vorbindu-se despre el: când se însoară, când își botează moștenitorul, când își ține discursul la adunarea generală, făcându-se membru fondator, în sfârșit când cade la alegerea de deputat, suprema onoare ce-l poate ajunge pe ardeleanul mirean.

Încolo, Românul trăiește în pace absolută și în bunăstare relativă, lumea crezându-l *mediocru*. Din adâncurile acestei mediocrități îl smulge însă dintr'odată moartea, înălțându-l cu un gest victorios oblu pe treapta măririi, ce-i competea, de iure, încă din ziua nașterii.

Deci cum a închis cărturarul ardelean ochii, iai gazeta și citești: „A repauzat marele nostru cutare...” și prieteni și dușmani se grăbesc deopotrivă să-l îngrămădească cu toate calitățile avute și neavute, încât bietul creștin are neuitate neplăceri la trecerea râului *Styx*.

Cum îl vede luntrașul *Caton*, îl și ia în primire:

— Ce vrei răposatul, cu *cinci* geamantane?

— Să mi le treci pe celălalt tărâm.

— Auleo... sunt grele ca fierul! Ce-ai în ele?

tate și atașarea față de individualitatea națională, cari sunt trăsăturile comune ale celor două rase înrudite. Noi ceștiaștii, Maghiarii, am experiat că conservarea acestei naționalități, este în ochii noștri infinit mai prețioasă decât binele material, bogăția și toate binefacerile păcii. Am îndurât răul, suferințele multe în urma rezoluției noastre de a nu ne lăsa absorbiți de alte națiuni mai puternice și, de a sacrifica toate interesele noastre voinței de a rămânea Unguri și de a figura ca Unguri în Istorie. Aceeș perseverență de sentiment, aceeș dragoste de libertate se găsea la Bulgari..."

Frumoase cuvinte ale contelui Iuliu Andrássy. Nu pot fi mai nobile râvniri decât cele cari tind la o atașare strânsă la individualitatea națională, la întărirea ei, și nu poate fi mai nobil sentiment decât dragostea față de libertate.

Aceleași râvniri și acelaș sentiment sfânt, prin cari se fortifică și vizază individualitatea noastră națională, să ni se dea voie ca să le avem în sufletul nostru și să le dăm expresiune în toate domeniile noastre publice, căci nici noi nu vrem să fim absorbiți în masa altor nații...

Popoarele Ungariei.

In acelaș număr din Revue de Hongrie, Fr. du Bois vorbește despre principiul național, care mai degrabă, spune acest autor este respectat de puterile centrale decât de Ententa, cea veșnic cu planuri ipocrite și amăgitoare... Să vedem de pildă ce aplicare se face principiului național în Ungaria.

Despre Italieni, Fr. du Bois spune:

„Fidelitatea Dalmatinilor de limbă italiană, zicea Il Dalmato, este tradițională. Noi am moștenit-o dela părinții noștri și dăm o nouă dovadă atestând încă odată loialismul nostru față de împăratul Francisc Iosif și atașarea noastră instituțiilor monarhiei austro-ungare”. Deputații italieni au spus-o doar că ei nu vreau să știe de o acțiune de desrobire a Italienilor din Tirol și că ei vreau să rămână în cadrele monarhiei Habsburgilor...”

Despre Croați:

„Pressa lor n'a încetat să dea dovadă de fidelitatea lor în timpuri de încercare pentru casa Habsburgilor. Soldații lor dovediră o rară bravură pe câmpurile de luptă. Un organ croat declară că „noi vrem să rămânem în această monarhie pentru că noi avem cele mai bune garanții ale existenței noastre și ale dezvoltării noastre economice...”

— Laude.

— Mă tu-i fi „Inteligință” din Ardeal?

— De-acolo.

— Mai domoliți-vă la hantătar... nu-mi veniți încărecați cu atâtea merite, că-mi răsturnați careva luntrea și mă lăsați sărac, zău așa!... Urcă-te acum în barcă!... ce-mi stai gură-cască?... că nu te am numa pe tine... și țin-te la mijloc, cu „cufărilor”, gloriosule!

Cu un cuvânt, afară de plugarii și meșteșugarii noștri, cari murind, rămân în amintirea noastră exclusiv „oameni de omenie” — restul Românilor din Ardeal sunt, după moartea lor, mari.

Dorința mea o să pară ciudată și totuș, fiind și eu Român „inteligent”, abia aștept să... mor. Să mă văz și eu odată mare!

Oare în ce lumină aș trebui prezentat, ca să pot dobândi relieful corespunzător? Să facem o încercare:

„...Marele Bănuț...”

Hm!... e comic. Nu merge! Mă omoară diminutivul numelui. Cine a mai văzut bănuț... mare?

„...Marele nostru scriitor...”

Cam greu! Aș înțelege, să fi scris cât Agârbiceanu, dar cu volumașul meu?... Nu merge nici asta!

„...Aha, am găsit-o! „Marele umorist”.

Vezi așa să-mi zică la predică: „marele umorist din Ardeal, care de câteori n'avea para frântă, s'apuca și scria comedii, iar noi ne distram. Așa a fost, jalnici ascultători, marele răposat în toată viața lui, adevăratul reprezentant al poporului: comorăș nesecat de sărăcie și veselie...” Cam așa... în sfârșit va ști el popa Naie cum s'o aducă din „conțep”, să-mi fie haznă macar după moarte, uitând cu desăvârșire „fondul pentru creiarea”... nenorocirei mele.

Despre Românii:

„Cum s'au manifestat Românii Transilvaniei? Supuși loiali ai regelui Francisc Iosif. La începutul ostilităților, în ținuturile locuite de ei au avut loc manifestări entusiaste cari au avut ca efect cimentarea legăturii lor cu Ungurii... Toți aceia cari au vizitat spităleurile în cari zăceau răniți români, au rămas emoționați de ținuta admirabilă a acestor eroi...”

De câte ori am spus-o: popoarele monarhiei sunt credincioase, jertfesc totul, nu tind în afară, dar pretind cu toată ardoare sufletului lor să aibă garanțiile existenței naționale.

Industria românească în folosul orfelinatului din Sibiu.

Odăjdii bisericești în stil național.

Crăciunel, 29 Februarie.

Am cetit articolul domnului Al. S. Iorga, publicat în Nrul 32 al „Românului”, ca răspuns la articolul dsoarei Tomuța Ciprian din Nrul 23 al ziarului, și cugetând asupra celor propuse de d. Iorga, în ce privește alegerea lucrurilor de mână, ce le-ar putea confecționa doamnele și dsoarele române în favorul „Orfelinatului”, cred că numărul acelor lucruri produse de mâna femeii române, s'ar putea înmulți cu încă unul, care ar mări în mod considerabil venitul orfelinatului românesc.

Fiind vorba de lucruri de mână ce s'ar pune în vânzare pentru publicul românesc, e știut că bisericile noastre au lipsă în multe locuri de odăjdii bisericești, pe cari comunele noastre le cumpără cu bani scumpi dela negustorii firmelor străine, adeseori evrei. Nu trece an, în care să nu se cumpere zeci și poate sute de astfel de haine bisericești, prelucrate mai toate din mătăsuri slabe de puțină valoare, pentru cari bisericile noastre, în lipsa unei industrii naționale românești, dau bani scumpi străinilor.

Pentru ce nu s'ar putea introduce industria noastră națională și în bisericile noastre românești? Doamnele și dsoarele române, între alte lucruri de mână, — ar face un mare serviciu cauzei ce ne preocupă, dacă ar prelucra și odăjdii bisericești înfrumșetate cu cusături cu motive naționale, cari punându-se în vânzare pentru bisericile noastre, ar aduce orfelinatului un însemnat venit bănesc.

E cunoscută religiozitatea femeilor noastre dela sate, ales în aceste timpuri grele de războiu, jertfesc bucuroși pentru biserică lor, pretutindenea se observă o emulare în aducerea de jertfe pe altar Domnului, eu sunt deci de credința că se nărate comune bisericești s'ar angaja a-ș procura pentru bisericile lor câte un rând de odăjdii, știind că acestea sunt lucrute de mâna femeii române, în stil național românesc, și pentru un scop atât de ideal: susținerea orfelinatului nostru. Femeile noastre dela sate, și deastădată ar sări în ajutorul bisericilor lor cu colecte benevole, procurând ele însele vestimintele bisericești, știind că filerul lor va hrăni pe fii și nepoții lor orfani. Am introduce în bisericile noastre cu acest prilej, industria noastră casnică-națională de o parte, iar de alta, am angaja și poporul dela sate la o jertfă benevolă mai mare pentru orfelinatul său.

Ținând cont de numărul mare al bisericilor românești, s'ar putea prelucra sute de rânduri de haine bisericești. „Uniunea” femeilor, având și opinia înruntășilor noștri bisericești, ar ști alege materia potrivită simplă și trainică pentru prelucrarea lor. Prin

intervenția Venerabilelor noastre consistorii, lucrând acestea mână în mână cu preoșimea dela sate, toate odăjdiiile s'ar putea vinde direct comunelor bisericești, fără a mai fi expuse în Târgul Orfelinatului, intrând prețul lor deadreptul la cassele centrale consistoriale.

Tot prin Venerabilele noastre consistoare s'ar putea primi angajamentele comunelor noastre bisericești, pentru a se cunoaște numărul odăjdiiilor ce ar fi să se prelucure, dându-se bisericilor de tot sărace favorul de a plăti prețul lor în rate.

Tot pentru bisericile noastre se pot confecționa și anumite acoperitoare mai mici, ce se așează pe tetrapoade, mesele de închinat a bărbaților și femeilor, cari le cumpără bucuroși ca daruri pentru biserică, mai ales femeile noastre dela sate.

Credința mea e că nu trebuie să trecem cu vederea câștigul ce l'am putea realiza și dela poporul nostru prin mijlocirea bisericilor noastre, pe cari le-am împodobi cu lucruri de artă națională, atât de iubită de popor, și lucrând în acelaș timp la realizarea unui scop mare: susținerea cu orice preț a orfelinatului românesc.

Depinde de bunăvoința doamnelor și dsoarelor române, întrucât s'ar putea angaja să prelucure și hainele bisericești de cari se va simți trebuință.

Domnul Iorga, revenind asupra chestiei, ca unul competent ce e rugat a-și spune părerea.

I. Moldovan, preot.

Ofensiva germană în Franța.

Arad, 2 Martie.

Lupta la Verdun.

Din linia de foc a Verdunului, corespondentul lui „Berliner Tageblatt” comunică cu datul de 27 Februarie știrile următoare despre luptele de acolo:

— Este o pagină nouă a istoriei priveliștea evenimentelor ce mi se desfășoară. Este tabloul în proporție mărită a bătăliei dela Sedan. Nu pot asista decât la un fragment al acestei lupte ce se dă, care însă este enorm în întinderea ei. O mare de noroi din zăpada ce se topește. Sperăm în zile uscate cari au să vie. Am vorbit cu trupe cari au luat cu asalt vârful dominant 344. După groaznicele permanente focuri ale artileriei noastre acest vârf a fost asaltat de soldații noștri, dar în acelaș timp, obuzierele de flanc au vărsat ploaia de gloanțe, granate și șrapnele spre teritoriul din față, pe care cu un eroism neînchipuit, soldații noștri l'au străbătut și au reușit să ajungă înălțimea. Acum a urmat însă extremul dificultății. Acest vârf de mare importanță a fost acoperit de neîncetatele focuri vehemente franceze astfel încât ai noștri au fost nevoiți să reziste în torentul canonadelor două zile întregi, isoiați ca pe o insulă. Nici vorbă nu putea fi de transportul alimentației pentru ei, cu toate acestea bravii soldați au rezistat și respins vehemente atacuri până când am reușit cucerirea definitivă a acestei întăriri.

Comunicatul oficial francez dat la 29 Februarie după amiazi la 3 ore este următorul: Spre nord dela Verdun, canonadele continuă cu vehemență. La ost dela Meusa, în împrejurimea satului Douaumont, peste noapte Germanii au dat mai multe atacuri violente. S'au dat și lupte piept la piept. Atacurile au fost respinse de către trupele noastre. În Woevre, după puternice preparative artileristice, Germanii au reușit să ocupe satul Manheulles. Printr'un contraatac dat imediat am reușit să recupărăm partea vestică a acestui sat care este nă-

pădit de împuşcăturile noastre. În Lorena mici coloane inamice au intrat într'un tranşeu din care nu peste mult timp i-am isgonit. Din restul frontului nu este nimic de comunicat.

„Figaro” anunţă: Primul ministru Briand a declarat ieri în culoarul camerei că **situaţia militară este mulţumitoare**. Soldaţii luptă cu mare însufletire şi sunt la dispoziţie rezerve considerabile cari să reziste şi celor mai vehemente atacuri. Informaţiile ziarelor afirmă că contra ofensivă franceză a început la 26 Februarie şi a urmat cu succes. De atunci încoace, Germanii n'au ocupat nici un petec de loc.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 1 Martie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe toate fronturile situaţia este neschimbată.

Berlin, 1 Martie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În mai multe puncte a liniei de război, activitatea artileriei, îndeosebi la duşman a fost foarte violentă. De sigur cu scopul să ne zăpăcească. În ţinutul Iser, în Champagne şi între Meusa şi Mosel duşmanul şi-a dat toată silinţa să ne cauzeze mari pagube. Nu şi-a ajuns scopul. În lupte aeriene la Menil am învins un biplan englez, echipa am capturat-o. Două biplane franceze au fost nimicite de tunurile noastre de apărare. Unul dintre ele la Vesaponin spre nord-vest dela Soisson. Personalul a fost făcut prizonier. Al doilea l-am capturat la sudvest dela Soisson. Personalul a murit. Un aparat al nostru sub conducerea locotenentului în rezervă Kuehl şi observatorului locotenent Haber, prin aruncarea bombelor a forţat un tren militar de transport de pe linia Besauzon-Jussey să oprească luând cu succes lupta cu trupele acestui tren prin ajutorul mitralierei ce le era la dispoziţie.

Pe frontul oriental şi din Balcan: Evenimente de importanţă nu sunt.

Evenimente marine. — **Berlin, 1 Martie.** — Se comunică dela cartierul general marin:

Submarinele noastre înarmate cu câte patru tunuri au scufundat la Le-Havre două crucişetore de ajutor franceze şi la gura Tamisei un vapor englez de observare înarmat. În Mediterană, după cum anunţă comunicatul oficial din Paris, a fost scufundat crucişătorul francez Le Provence care era în drum spre Salonie cu o trupă de 1800 soldaţi. Svonurile afirmă că n'au fost salvaţi decât 696 oameni. Vasul de război francez scufundat la 8 Februarie la malul mării siriene, după anunţul unui submarin reîntors, n'a fost vaporul Souffren ci crucişătorul cuirasat Amiral Charner.

PENTRU „ALBUMUL DECORAŢIILOR ROMÂNI”

nu uitaţi să trimiteţi redacţiei „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noştri şi informaţii de necesare (locul naşterii, regimentul vârstă şi faptele răsplătite cu medalia respectivă)

† Regina Elisabeta a României.

1843—1916.

Arad, 2 Martie.

Cu inima îndoliată, cu sufletul învăluit de jale vestim moartea celei dintâi mari regine a Ţării Româneşti. O ştire mai lugubră nu ne putea ajunge în zilele acestea de jale, decât trecerea din viaţă a reginei Elisabeta. Ne vine ştirea ca o solie tristă, umplându-ne inimile de cea mai adânc simţită durere. Tre-cuse abia un an de când vestisem moartea marelui Vodă Carol — şi iată în curând îi urmă nobila, credincioasa soţie, şi tovarăşe de viaţă şi muncă.

Se duce Domnitoarea ţării de care se le-gase cu dragoste o ţară şi un popor şi în istoria cărei pagini falnice vor cuprinde activitatea reginei care s'a dus dintre cei ce-o împresurau cu gânduri de nădejdi şi mângăieri.

Zecimile de ani trăite alături de regele-soţ, au fost un şir nesfârşit de manifestaţii ale interesului purtat pentru ţara care a numit-o Doamnă. Activitatea ei spornică, care şi-a adus roadele pentru întreg viitorul ţării, este legată pentru totdeauna de numele reginei care a fost Carmen Sylva.

Suflet de mare poetă, născută artistă dintr'un neam de domni stăpâni pe atribuţii frumoase câştigate pe terenele creaţiilor născute din minţi geniale, şi-a urmat viaţa ei bogată în poezia şi arta şi gesturile umane date din belşug inimii ei de nobilă femeie şi mare regină. Iubirea, cea mai glăsuitoare şi puternică conducătoare a tuturor faptelor, tot de iubire s'a lăsat condusă în apropierea ei şi strânsa legătură către neamul primitor şi mândru care o slăvea cu cea mai curată dragoste şi supunere.

Astăzi un neam întreg o plânge. O plâng cu adânc întristatul suflet care se învălue în zăbranic negru la pierderea celei ce a fost mama supuşilor ei şi ani de-arândul raza de mângăiere. Rămân atâtea mărturii a menirii ei îndeplinită cu glorie, încât cărarea de lumină tăiată de regina Elisabeta rămâne o făclie de veghe în viitorul neamului românesc. În aureolă strălucită este încadrată munca săvârşită de cea care a fost Doamna Ţării şi care se duce pentru vecie. În această muncă va auri de aci înainte cu mai multă podobă sămânţa presărată.

Se duse lângă acea pe care l'a jeluit cu sufletul zdrobit şi lângă care şi-a găsit liniştea, mângăierea ei alina rea anului de văduvie. Retrasă în apropierea mănăstirii care cuprindea corpul Augustului său soţ, nu mai trăia doar decât cu dorul să-i urmeze Acelui pe care îl revede prea de vreme.

Ne închinăm cu durerea noastră adânc simţită de fraţi, în faţa mormântului slăvitei regine şi păstrăm memoriei Carmen Sylvei adâncile noastre sentimente de jale şi eternă durere.

Date biografice.

Elisabeta, regina României, s'a născut în 29 Decembrie n. 1843 în castelul dela Neuwied lângă Rin. Tatăl său a fost principele Hermann de Wied, un filosof de seamă, care a scris mai multe opuri de conţinut metafisic, mamă-sa

Maria princesă de Nassau, o femeie de înaltă cultură şi de o rară energie.

Prinţesa Elisabeta a fost crescută cu cea mai mare îngrijire, petrecând partea mai mare a copilăriei sale în castelul Monrepos, nu departe de Neuwied, care fusese ridicat la marginea unei vaste păduri seculare. Prinţesa Elisabeta a avut doi fraţi, pe Wilhelm şi pe Oton. Acesta din urmă venise pe lume în 22 Noembrie 1850 cu un defect de conformaţie, care îl destina unei morţi premature. Viaţa lui întregă a fost adevărat martiriu de care a scăpat numai prin moarte în primăvara anului 1864. Prinţesa mamă Maria, după naşterea fiului său Oton, a fost adesea greu bolnavă, iară principele Hermann în cea mai frumoasă vârstă a bărbăţiei fusese şi el atacat de o boală, care nu iartă. Intre asemenea împrejurări copilăria prinţesei Elisabeta a fost una dintre cele mai triste.

Cu toate acestea însă creşterea tinerei prinţese n'a suferit nici o scădere. „Mica zină” la doisprezece ani vorbia şi scria perfect limba engleză şi cea franceză, cunoştea din literaturile acestor două ţări toate operele ce se pot pune în mâinile tinereţii şi, deoarece avea pentru muzică aceleaşi dispoziţiuni, ca şi pentru litere, cânta la pian, pe care îl începuse la 5 ani. Mai târziu însuşi prinţul Hermann începuse să o instruiască în filosofie şi astel Carmen Sylva, la o etate încă fragedă, cunoscuse cu amănunţime sistemele lui Kant, Fichte şi Schlegel, iară mamă-sa Maria conduse instrucţiunea religioasă a fiicei sale, complectată în urmă prin preotul protestant Harder. Tot prinţesa Maria sădi în inima copilei sale acea iubire de adevăr, care desluşeşte multe fapte din viaţa Carmen Sylvei. Educaţiunea tinerei prinţese a fost mai pe urmă complectată prin instructorul ei, savantul profesor Sauerwein, sub conducerea căruia tinera prinţesă învăţă desăvârşit şi limba latină şi cea elină, cetind în original pe Ovidiu, Horaţiu şi Cicerone. Mai târziu Carmen Sylva şi-a însuşit şi limbile italiană, svedeză, rusească, apoi limba română. Nu fură neglijate însă nici ştiinţele exacte şi tinera prinţesă se dedase cu multă râvnă la studiul algebrei, geometriei şi cel al fizicii.

Încă în anul 1857 prinţesa Elisabeta în societatea părinţilor ei făcu o călătorie la Milan, apoi la Veneţia iară în 1861 ea petrecu mai multe săptămâni la curtea din Berlin. În societatea mătuşei sale, a marei ducese Elena Pavlovna, prinţesa Elisabeta făcu în 1863 o călătorie prin Elveţia, apoi însoţi pe mătuşa sa la Petersburg, unde îşi luă reşedinţa în palatul Michail. Toată familia imperială rusească îi făcu primirea cea mai simpatică. Aici a ajuns-o ştirea, că iubitul ei tată încetase din viaţă în 5 Martie 1864. Reîntoarsă acasă la Neuwied prinţesa petrecu câţiva ani liniştiţi în societatea iubitei sale mame, făcu mai multe călătorii prin oraşele Germaniei, iară în 1868 face o vizită la curtea regală a Svediei. Reîntoarsă în Germania ea petrecu mai multe săptămâni în Heidelberg, unde cunoscuse pe cei mai iluştri savanţi de pe aceea vreme: Bluntschli, Helmholtz, Kirchof, Gervinus, apoi pe marele violonist Joachim.

Anul viitor 1869 era să se hotărască însă definitiv soarta prinţesei Elisabeta. În 16 Octombrie din acel an ea se logodi cu prinţul Carol de Hohenzolern Sigmaringen, tinărul Domn al Ţării Româneşti. Logodna, căsătoria, drumul spre Bucureşti, primirea entuziastă a tinerei părechi în capitala Ţării, cetitorii noştri le cunosc din Memoriile Regelui Carol, publicate în „Românul”, 1913, iară faptele ei ca prinţesă, apoi ca regină a României, precum şi activitatea unanitară şi gloria ei literară, le cunosc toţi Români.

România își sporește armata.

Lupta între Unioniști și aderenții dlor Carp și Marghiloman. — Transportul cerealelor cumpărate de puterile centrale. — Armata română dispune de 120 regimente de infanterie. — Liga culturală și înrolarea refugiaților.

Arad, 2 Martie.

O telegramă din București anunță, că fostul ministru d. N. Xenopol a declarat că între Unioniști, cari cer război împotriva Austro-Ungariei și aderenții dnlor Carp și Marghiloman, cari sunt filogermani, s'a început o luptă înverșunată. Deși Germanii fac mare propagandă, partidele unioniste câștigă totuși tot mai mult teren. Primul ministru d. Brătianu caută să se mențină rezervat între aceste două curente. Unele aparțin, ca de pildă marile cumpărări de cereale ale Angliei i-au făcut pe Germani atenți și au cerut dela guvernul din București lămuriri în chestia neutralității României.

Din cercurile bineinformate din București se dă informația că pentru ușorarea transportului cerealelor cumpărate de puterile centrale în România între direcțiunea căilor ferate române și ungare s'a ajuns la un acord ca dela 1 Martie vagoanele românești încărcate cu cereale să poată trece granița pentru a fi descărcate în cea mai apropiată stațiune ungară.

Ziarele guvernamentale scriu că contractul privitor la cele 100.000 vagoane de cereale vândute puterilor centrale va fi semnat în zilele cele mai apropiate. Guvernorul băncii naționale a României d. Bibicescu va stabili în zilele aceste condițiunile de plătire.

Ziarele din București anunță că în scurt timp vor fi organizate cele 40 regimente noi românești, cari s'au înființat de curând. Împreună cu aceste armata română va dispune de 120 regimente de infanterie complet echipate și instruite.

Baseler Anzeiger scrie că forța maximală a armatei române, împreună cu contingentul care stă sub asanare, se urcă la 750.000 oameni.

Liga culturală publică o recenziune despre situația militară a Românilor, cari nu sunt cetățeni ai României și cari petrec în România ca refugiați din țările străine. Liga cere ca situația acestor Români să fie revizuită, deoarece nu au renunțat la cetățenia lor străină, iar dacă nu se vor supune obligamentului militar în România să fie tratați ca orice alt străin. Aceia însă cari renunță la scutul țării străine și-au făcut serviciul militar acolo sau au fost neapți pentru serviciu, sunt obligați a dovedi aceasta, pentru ca să poată fi împărțiți la trupele de rezervă. Obligații la serviciu militar, cari n'au servit încă, vor primi instrucție, pentru ca să fie gata pentru cazul de mobilizare, deoarece se poate lua cu siguranță că toți aceștia se vor anunța de bună voie, când va porni în război armata română. Despre aceia cari n'au legătura, au să se câștige informațiuni. În sfârșit liga îi provoacă pe toți refugiații să se înroleze în armata română.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se recere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acți.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 2 Martie.

La Românilor au mai intrat următoarele contribuții:

1. **Colecta parohului gr. cat. Ioan Pocol din Buzașu și filia Ciumeni pentru orfelinatul din Sibiu:**

Din Buzașu:

Ioan Pocol, paroh gr.-cat., 30 cor., Carolina Pocol 20 cor., Alexandru Pap, arendator 10 cor., Todor Papp 5 cor., Anica Butuză 18 cor., Nicolae Drăgan, docent 4 cor., Vasile Frâncu 4 cor., Dumitru Papp 3 cor., Rozalia Susă, Dumitru Butuză, Simion Mureșan, Ileana Popp, Onuc Sujan, Marie Susă, Tanasie Mureșan, Petru Precup, Sandru Pene, Stefan Pene, Iosif Pene I. Ioan, Marie Susă a mare., Marie Mureșan, Viorica Susă, Susa Ioan, Sofia Susă, Viorica Susă, Magdalena Pocol, George Susă, Nicolae Susă, Ruja Pap, Alexandru Buhatiel, câte 2 cor., Maria Butuză, Ilie Demian, Todor Susă, Maria Crișan, Pantea Viman, Filimon Papp, Ioan Butuză, câte 1 cor., Iosif Butuză 1.10 cor., Todor Butuză 60 fil., Alexandru Papp 40 fil., Tanasie Butuză 2 cor. *Suma 149.10 cor.*

Din Ciumeni:

Demin Iosif 10 cor., Hodisiu Ioan 3 cor., Demian Tilica, Chifor Todor, Grad Gavriș, Gliga George, Demian Gavriș, câte 2 cor., Demian Sandru, Demian Ioan, Hodisiu Stefan, Balan Todor, Neghina Grigore, Neghina Carolină, Hodisiu Ioan, cant., Hodisiu Marie, Demian Grigore, Demian Nicolae, Demian Tomă, Chifor Ustină, Demian George, Chifor Anică, Demian Veronică, Gliga Todor, Demian Marie, Julie Anică, Păcurar Nicolae, câte 1 cor., Chifor Iosif 20 fil., Popp Trifon 40 fil., Demian Aniscă 80 fil., Neghina Simion 40 fil., Demian Ioan 40 fil., Demian Todor 50 fil., Terec Ioan 30 fil., Silean Mihaiu 30 fil., Demian Nicolae 60 fil., Demian Ileană 60 fil., Neghina Danil 20 fil., Gliga Nicolae 60 fil., Pop Marie 1 cor., Neghina Marie 40 fil., Rosca Iacob 30 fil., Neghina Sandru 40 fil., Ungur Todor 40 fil., Gliga Stefan 40 fil., Demian Rozalia 20 fil., Demian Vasiliță 60 fil. *Suma: 51 cor.* Din Buzașu și Ciumeni laolaltă: 200 cor. 10 fil.

2. **Sublocotenentul Gregor Păltineanu k. u. k. Fes. Inf. Baon 6 Feldpost 338** 20 cor.

3. **Colecta sergentului major Nicolau Coldea dela soldații români aflători la magazinul de aprovizionare din Alba-Iulia:**

Nicolae Coldea (Culciu) 20 cor. — Câte 2 cor.: Ioan Moise (Bundorf), Ioan Sasiu (Alba-Iulia), Teodor Cordea (Ponorul-mare), Nicolae Cârja (Neagra), Ioan Vida (Baiabirzu) și George Vlad (Inuri). — Câte 1 cor.: Constantin Cota (Micus), Ilie Vălăsesean (Sâncel) și Ioan Filip (Ponorel). *Suma: 35 cor.*

4. **Colecta sergentului major N. Selegian Feldpost 60 dela soldații români și companiei 12, regimentul Nr. 29 (în câmpul de luptă):**

N. Selegian (Glogani) 7 cor., St. David (Petre) 5 cor., T. Toderaș (Satul-nou) 2 cor., St. Marcu (Satul-nou) 2 cor., R. Boleantu (Satul-nou) 2 cor., I. Craiovan (Satul-nou) 2 cor., P. Boldovina (Dolova) 2 cor., I. Nikity (Perlesz) 2 cor., I. Breuer (Berlin) 2 cor., St. Nagy (Úrményháza) 2 cor., I. Prassler (Becicherecul-mare) 1 cor., L. Moșna (Matavelo) 1 cor., M. Gruity (Becicherecul-mare) 1 cor., I. Șorgean (St. Mihaiu) 1 cor., Gr. Ianu (St. János) 1 cor., Gh. Ilescu (Ovcea) 2 cor., F. Gian (Alibunar) 4 cor., S. Ochian (Satul-nou) 1 cor., I. Todor (Petre) 1 cor., Alex. Pod (Petre) 1 cor., T. Cuș (St. Ianăș) 1 cor., S. Murișan (Satul-nou) 1 cor., N. Tabac (Petre) 1 cor., P. Zasics (Aracs) 1 cor., Zs. Vasziacs (Aracs) 2 cor.

Suma 50 cor.

5. **Colecta dlui Dr. Nemeș dela soldații din spitalul de companie 8/12 în Mannsburg lângă Laibach.**

Dr. Nemeș 20 cor., sublocotenentul Virgiliu Opris 10 cor., Ioan Ilie (Râsnov) 5 cor., George Neamțu (Armeni) 5 cor., Ioan Todoruț (Záprác) 5 cor., Nicolae Bularca (Magyar-Bodza) 5 cor.,

George Mircea (Cata) 5 cor., Adam Sinea (Sasciur) 5 cor., Paven Vasile Luri (Fehérvölgy) 5 cor., Ioan Murgu (Urișani) 2 cor., Mihaila Șesan Sighișoara 2 cor., Anton Muth (Csatád) 2 cor., Nicolae Botogel (Ciora) 1 cor. Filon Crăciun (Marosszentjakab) 1 cor., Ioan Măierosan (Cococna) 1 cor., Ioan Dobrițan (Magyargyerőmonostor) 1 cor., Aron Meza (Vorța) 1 cor., Petru Glig (Sălașul de sus) 1 cor., Nicolae Maniu (Băcăintii) 1 cor., Ioan Lingurariu (Deda) 1 cor., Ioan Opris (Paptelek) 1 cor., Ioan Sonă (Șomfalău) 1 cor., Ștefan Cristea (Bârsa) 1 cor., Alexiu Conțu lui Ștefan (Someșodorheiu) 1 cor., Teodor Murășan (Hereclău) 1 cor., Simion Lung (Lupoia) 1 cor., Ioan Herteg (Sintea) 1 cor., Vasile Silca (Porumbacul de sus) 1 cor., Oprut Roman (Bouțarul de jos) 60 fil., Nicolae Iuga (Lăpușnic) 40 fil.

Suma 88 cor.

Reasumare:

Colecta Nr. 1	cor.	200.10
Gr. Păltineanu	cor.	20.—
Colecta Nr. 3	cor.	35.—
Colecta Nr. 4	cor.	50.—
Colecta Nr. 5	cor.	88.—
Suma	cor.	393.10
Transport din Nr. 37	cor.	15,356.09
In total	cor.	15,749.19

Publicăm aci scrisoarea dlui Dr. Nemeș, cu care ni-a trimis colecta din urmă:

Stim. Dle Redactor!

Cu posta de azi am trimis pe adresa Dvoastră pentru orfelinatul românesc din Sibiu 88 cor., care sumă s'a colectat dela soldații sanitari dela Feldspitalul 8/12. Alăturat vă trimit lista de colectare la care afară de subscrișii au mai contribuit d. *Virgiliu Opris* sublocotenent pentru contabilitate cu 10 cor., și subsemnatul cu 20 cor., Total 88 cor.

Sunt convins că sunt încă mulți Români cari ar contribui bucuroși pentru orfelinatul românesc dar nu au cunoștința despre înființarea acestui institut de binefacere, fiindcă nu au ocaziune ca să citească ziare românești. Ca medic la spital am avut ocaziunea să văd, cât de părăsit se simte soldatul român, văzând că soldații de alte națiuni capătă în spital câte o carte de rugăciuni, carte de citit, ziare etc. în limba lor maternă, pentru toți este îngrijit ca să nu se plictisească, numai la Români nu s'a cugetat nimeni. Azi când toate popoarele se nizuiesc să își desvolte simțământul național, numai la noi nu vedem nici o mișcare sau și dacă este, nu e bine aranjată. Am putea să luăm exemplul dela alte națiuni, să trimitem ziarele noastre la toate regimentele, la toate spitalele, unde se află Români. De ziare și cărți de rugăciuni este lipsă, întâi de toate de ziare fiindcă soldații când au timp liber de abia așteaptă ca să citească noutăți afară de aceea se deprind cu cetitul ziarelor și dacă se vor reintoarce acasă și acasă vor simți necesitatea lor. Încă un folos cultural; în mai multe cazuri am observat că soldați analfabeți îndemnați de dorul de a ști că ce noutăți se întâmplă, au învățat a ceti.

Avem fonduri culturale din cari în timp de pace se dau ajutoare pentru prelegeri populare și stipendii cari în cea mai mare parte se adaog la fond și nu se întrebuintează chiar acuma când ar fi mai mare lipsă, când am avea ocaziunea cea mai bună pentru răpândirea culturii și întărirea simțământelor naționale. Avem o mulțime de bănci cari toate ar putea să sprijinească ziarele, ca să poată fiecare să trimită câte un exemplar în tot locul unde se află Români.

Dacă vor fi ziarele noastre așa răspândite, ca fiecare Român să le poată ceti, atunci și o colectă pornită din partea lor își va avea rezultatul.

Cu stimă

Mannsburg 15/II. 1916.

Dr. Nemeș.

Rectificare. În numărul 32 din 25 Februarie v. al acestui ziar s'a publicat colecta dlui *Scalat Modest* din Gmunden. La publicare s'au făcut câteva greșeli de tipar și anume: 1. Dumitru Belega a dat 1 cor., nu 80 fil. 2. Ilie Rusu este din Stroiești, nu din Stroiești și a dat 2 cor., nu 30 fil., — și 3. Alexandru Sonia din Horina Bistriței, care a dat 1 cor., a fost omis cu totul.

Rectificăm în acest înțeles. Greșelile nu alterează suma finală.

„Eroism și tenacitate neînfrântă“

Arad, 2 Martie.

În numărul nostru de ieri am amintit de o corespondență de pe câmpul de războiu a dlui O. Jászai, publicată în ziarul *Világ* din Budapesta. Dăm la vale un fragment din această corespondență:

Corpul nostru de armată ardelen, din toamnă timpurie încă stăpânește pozițiile pentru apărarea cărora se dezvoltă astăzi cele mai eroice lupte de apărare din partea lor împreună cu aliații noștri Germani. Comandamentele sunt așezate în sătulețele din Litvania-rusească, iar însuși frontul traversează păduri, câmpii, dealuri.

Le-a trebuit dovezi de fapte eroice, strălucite până când au reușit să ajungă aici. Un tovarăș al nostru, ne-a redat virtuțile militare cuprinse în evenimentele acestei campanii, întemeiate cu deosebire pe corpul de armată ardelen. La începutul războiului impresiunile Stanislau și nu peste mult stăteau în fața armatei a 8-a rusească de sub comanda vestitului general Iwanov. Aceste au fost timpurile când am făcut tristele experiențe ale superiorității numerice a artileriei rusești. Corpul nostru de armată a luat parte la întâia și a doua bătălie de la Lemberg, de unde, în fața inamicului preponderant, și-a garantat retragerea orânduită și întemeiată sub Carpați.

În apărarea Sileziei Prusiană a luptat alături de Germani, pentru ca în ofensiva rusească-polonă să adaugă o pagină de glorie vitejei de până aci. Prin bătălia de la Censchoau (Noemvrie 1914) a influențat și succesul celei de la Lodz. După capturarea Petrikovului a continuat lupta îndârjită până în luna Mai. Ocuparea Ivangorodului (începutul lunii August) este în prima linie gloria corpului de armată ardelen. Tenacitatea și vitejia regimentului 64 dezvoltată la Gula și Suhodol, rămâne o amintire de eroism neînfrânt. Râul Bug a fost trecut întâias dată de al doilea regiment și ajuns în mlaștini, și-a păstrat pozițiile luptând cu cele mai grele dificultăți teritoriale. Partea leului îi revine reg. 2 în luptele din Septemvrie. După învingerea glorioasă de la Baranovitsch, corpul nostru de armată a înaintat până la pozițiile de astăzi.

Războiul european.

Nouă acțiune împotriva Turciei.

București. — Viitorul anunță din Roma: Sub scutul flotei, trupele ententei au debarcat pe insula Mitilene mare cantitate de muniții, având scopul unei mari acțiuni navale împotriva Turcilor în partea ostică a Mediteranei și în marea Egee. Interesul Angliei și a Franței cere inițierea unei ofensive în orient, pentru ca să dea timp armatelor rusești din Caucaz să se restabilească, iar pe de altă parte să poată opri ofensiva Turcilor la Suez. Un alt scop urmărit de Ententă prin aceasta acțiune este, să divizeze în cât de multe fracțiuni armata turcească, pentru ca să reușească creierea unei legături a trupelor engleze din Mesopotamia cu cele rusești.

Muntegrinii în armata italiană.

București. — Biroul telegrafic italian din Roma: Un ministru muntegrin care petrece la Roma a comunicat guvernului italian următoarele: Trupele muntegrine, transportarea cărora a reușit la Corfu, au dat expresie dorinței ca să lupte în armata italiană și să cer înrolarea în aceasta armată.

„Nouă Rusie“.

Haga. — *Hollandsche Nieuws Bureau* anunță: Corespondentul lui *Daily Chronicle* din Petrograd a avut o întrevedere cu președintele dumei care i-a declarat că din războiul actual va ieși o nouă Rusie din care va dispărea vechiul conservativism.

Inaintare rusească în Caucaz și Persia.

Petrograd. — Agenția Reuter anunță: Armata rusească în urmărirea trupelor turcești se apropie de portul din Trapezunt.

*

Constantinopol. — Comanda militară turcească este pregătită la apropierea asediului Trapezuntului. S'au luat măsurile de apărare a orașului din port. S'a provăzut cu noi trupe și artileria suficientă. În fața orașului s'au construit două linii de apărare, astfel încât respingerea trupelor turcești n'ar însemna încetarea luptelor de apărare.

*

Petrograd. — Comunicat oficial anunță despre armatele rusești din Persia că în drumul lor spre Mesopotamia, după îndârjite lupte au ocupat drumul de la Bidesurkh și toate pozițiile inamice de la Sakhme. În luptele acestea au luat parte toate resturile concentrate de la Kermansah ale trupelor persiene, turcești și germane aliate împotriva Rușilor. Comunicatul rusec relevă enorma pradă de război capturată de la dușmanul retras spre Kerman sah.

Sinodul protopopesc din tractul Aradului.

Arad, 2 Martie.

Glasul încăruntitului păstor al tractului central din dieceza Aradului, a întrunit azi pe reprezentanții clerului și ai poporului din comunele aparținătoare acestui tract în sobor pentru ascultarea raportului despre activitatea anuală a organelor biscericești, școlare și epitropești și chibzuirea noilor îndrumări de propășire. Ca în toate afacerile, s'a reogândit și aici umbra evenimentelor extraordinare în dispozițiunea sufletească și fețele brăzdate de serioasele îngrijorări a îndrumătorilor poporului a cărui fii sângerează pentru patrie și tron pe extinsele fronturi de luptă.

După serviciul dumnezeesc și chemarea Duhului sfânt întrunindu-se membrii sinodali în frumoasa sală a școlii centrale, se face numai decât stabilirea listei nominale: protopopul-președinte d. *Vasilie Beles*, directorul școlar, notar al sinodului protopopesc *Iosif Moldovan*; *Traian Vațian*, *Gavril Bodea*, *George Braja*, *Simeon Cornea*, *Constantin Mihulin*, *Iancu Ștețanuț*, *Nicolae Chicin*, *Dr. Ioan Felea*, *Paul Felnean*, *Petru Nemet* și *Nicolau Ionescu* membri din cler; apoi *Dr. Romul Veliciu*, *Emil Papp*, *Dimitrie Birăuț*, *Jivu Păcurar*, *Aurel Dragan*, *Petru Colțau*, *Savu Mihața*, *Savu Huț*, *Sofra Chicin*, *Petru Russu*, *Mănuilă Barbateiu*, *Ștefan Roja*, *Petru Strojici*, *Lazar Ionescu*, *Teodor Suciu* și *Ioan Bănescu* membri mireni.

După deschiderea ședinței, din cuvântarea convocatoare a președintelui, sinodul cu durree ia act despre ceea ce este eternă a nemuritorului arhiepiscop și metropolit *Ioan Mețian*, după care părintele *Iancu Ștețanuț* — foarte nimerit — face amintire despre ultima mare întreprindere a marelui și neuitatului Arhipăstor privitoare la îngrijirea de fiii eroilor morți pe câmpul de luptă și deschide nu numai decât o listă de colectare pentru marelui orfelin din Sibiu, proiectat spre acel scop, despre a cărui rezultat vom raporta la locul său; iar membrii sinodali cu însuflețire primesc angajamentul de a deschide liste și a colecta spre acest scop în fiecare comună a tractului.

Se cetesc și se iau la cunoștință rapoartele oficiului protopopesc, din cari se pot vedea urmările teribile ale războiului mondial, atât în ceea ce privește starea numerică a credincioșilor, cât și regresele pe terenul instrucțiunii. În legătură și emanând din tristele experiențe rezultate din aceste rapoarte, sinodul în unanimitate face dispoziții: să se ia măsurile potrivite pentru purtarea unei evidențe exacte cu privire la timpul și locul decederii eroilor, jertfe ale marelui război; să fie publicate în calendare — cea mai răspândită carte în popor — biografiile, dispozițiile testamentare și timpul celebrării parastasei marilor noștri mecenai *Andrei baron de Șaguna*, *Emanuil Gozdu* etc., ca poporul să cunoască faptele lor nemuritoare și să ia parte la parastase în număr mai mare și mai demn; să se întrevină la guvern pe calea ven. noastre consistoare ca preoțimea și învățătorii noștri fără aju-

tor de stat, să fie considerați și împărțșiți de ajutorul de scumpete deopotrivă cu funcționarii statului, după activitatea lor similară ce o dezvoltă pentru bunăstarea și fericirea patriei.

În sfârșit după verificările mandatelor membrilor mireni: *Dimitrie Birăuțiu* din Budapesta; *Dimitrie Raicu* din Arad-Gaiu; *Dimitrie Mesaros* și *George Șiclovan* din Șeitin; *Petru Russu*, *Efrem Hedeșan*, *Mănuilă Barb* și *Ștefan Roja* din Pecica; și *Jivu Pacurariu* din Cenadul-unguresc, a căror protocoale de alegere nu intraseră la timpul său, — și după luarea mai multor dispoziții administrative, protopopul-președinte mulțumind membrilor pentru interesul manifestat, ridică ședința, iar membrii sinodali dorindu-și unui altuia revedere fericită în timpuri mai prielnice, d. protopop-președinte declară terminată ședința sinodului protopopesc.

Rap.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 2 Martie 1916.

Literatura în războiu.

Războiul se pare să fi smuls literaturii franceze încă un talent tânăr, pe *Louis Pergaud*. De mai multe luni pritenii săi nu mai au nici o știre despre el și se bănuiește că a căzut pe câmpul de luptă. Era un tânăr minunat înzestrat. După ce a debutat în poezie, s'a îndreptat spre un gen care avea să pună în plină lumină originalitatea sa. Cele două volume *De Goupil et Margot* și *La revanche du corbeau*, cuprinzând povestiri din viața animalelor, arată un rar dar de pătrundere psihologică și multă fantasmă.

Poezia engleză a pierdut prin moartea lui *St. Philips* pe unul din reprezentanții săi cei mai de seamă. Era directorul revistei *Poetry Review*, unde se concentrează tendințele poezilor noi. Pe lângă poeme au rămas de la el mai multe drame din cari unele au făcut mult șgomot.

Poezia pe care a inspirat-o războiul în Franța și Germania am putut-o cunoaște și noi din reviste și ziare. Ce s'a scris în Anglia ne-a rămas cu totul străin, fiind înmăștiat prin periodice cari nu ajungă până la noi. Într-un număr suplimentar al lui *Times* s'a reproduș ce s'a scris mai de seamă în acest gen de „War Poems“; vedem versuri semnate de *Rudyard Kipling*, *Thomas Hardy*, *Laurence Lanyon*, *Alfred Noyes*, *Robert Nichols* ș. a. Alar cetindule rămâi cu impresia că în Anglia poezia nu s'a înălțat mai mult decât aiurea în exprimarea traicului pe care-l trăim.

V. N.

Colecta Săliștenilor pentru orfelinatul românesc din Sibiu se va publica numai în numărul nostru de Luni seara săptămâna viitoare, căci până atunci rubrica orfelinatului este angajată cu publicarea altor colecte ale noastre, cari au intrat aici mult mai naște. Petse tot rugăm din nou onoratul public, să nu se impacienteze și să nu solicite neîntrerupt publicarea colectei cutare ori cutare, căci absolut toate se vor publica, dar numai în ordinea, cum au sosit la administrația ziarului. Suntem fericiți că putem anunța imbulzeala asta de colecte și înțelegem dorința justă a fiecărui contribuent de a-și vedea chitat darul său cât mai curând, dar tot atunci e imposibil să folosim pentru orfelinat mai multe coloane, ca până acum.

Cerealele pentru Ardeal și Bucovina. Se anunță din Iași cu datul de ieri: Cerealele băncilor populare, vindute populației românești din Ardeal și Bucovina vor fi încărcate în vagoane românești în vrac.

Vagoanele românești vor merge numai până la primele stațiuni ale căilor ferate vecine.

Încărcările vor începe de azi.

Sinuciderea majorului Teodor Botez. Ziarelor ungurești din Budapesta li se telegrafiază din București, că majorul *Teodor Botez*, comandant al trupelor din Dobrogea nouă s'a sinucis pe câmpul de exercițiu, trăgându-și un glonte. Ziarele guvernamentale române scriu că motivul sinuciderii a fost boala incurabilă de care suferea.

† **Baltasar Munteanu** avocat în Oravița-montană a decedat în 28 Februarie în etate de 73 de ani.

Indoliata familie a dat următorul anunț funereal:

Cu inima îndurerată aducem la cunoștință rudeniilor, prietenilor și cunoscuților încetarea din viață a bunului și neuitatului nostru tată, tunic și socru **Baltasar Muntean** avocat, înmăplată după scurte dar grele suferințe Luni, la 28 c. n., la orele 10 din noapte în etate de 73 ani. Rămășițele pământesti i se vor așeza spre vecinică odihnă la 1 Martie n. la 2 ore d. a. în cripta familiară din cimitirul bisericii ort. rom. din localitate. Oravița-mont., 29 Februarie n. 1916. Doarmă lin! **Eugen Muntean**, șef-inginer la marina de războiu, văd. **Adelina** măr. **Boksán**, **Alexa**, **Ioan**, **Irma** fii și fiice. **Georgina** născ. **Popovici** și **Felicia** născ. **Albini** nurori. **Tris**, **Achil**, **Sever** și **Ghitta Boksán**; **Eugen**, **Alexandru Muntean** și **Genică Muntean** nepoți și nepoate.

Regele Bulgariei bolnav. Din Viena se anunță: Regele **Ferdinand** reîntors ieri din **Coburg** la Viena a răcit și din cauza unei bronșite va trebui să stea în pat. Astfel nu va putea accorda nici audiențe.

Călătoria lui Mercier. Din Luzerna se anunță: Cardinalul **Mercier** însoțit de secretarul său a sosit Sâmbătă seara din Milano la Luzerna de unde în dimineața următoare a plecat spre Belgia. Cardinalul care la Roma a avut întrevedere cu **Briand**, în Luzerna a ocolit întâlnirea cu **Bülow**, și dacă totuși nu s'au putut evita, **Mercier** s'a mulțumit doar să-l resalute pe **Bülow**. Cardinalul nu este mulțumit de drumul său la Roma. Toate năzuințele cardinalului politician au fost înfrânte față cu neutralitatea severă a papei.

Agrațierea unui condamnat la moarte belgian. Din Berlin se telegrafiază: **Giornale d'Italia** anunță: **Freyling** șeful de birou în ministerul de externe belgian, condamnat la moarte pentru spionaj, prin intervenția papei a fost agrațiat.

Guvernul grec face colecție de glume militare. Din București se anunță: O telegramă din Atena anunță despre dispoziția ministrului de război grec dată comandelor corpurilor de armată, să colecteze glumele militare privitoare la evenimentele războiului balcanic din 1912—1913. Aceste glume cari sunt un interesant tablou al sufletului poporului grec, se vor eda în mai multe volume.

Desliințarea reuniunii învățătorilor cehi din Viena. *N. W. Tagbiat* anunță că lui *Naradu Listi* din Praga îi anunță corespondentul său din Viena că guvernul din Austria de jos a desliințat reuniunea învățătorilor cehi din Viena.

Noul împrumut de război german. *N. Fr. Pr.* anunță: În cel mai scurt timp se va publica provocarea subscripțiilor pentru al patrulea împrumut de război german. Terminul subscripțiilor va fi fixat dela 4 până la 22 Martie. Se vor elibera asemnate de patru și jumătate procente și obligații de împrumut de cinci procente. Cursul asemnatelor va fi 95, al obligațiilor 98.50 mărci. Sumele subscribe vor trebui plătite dela 30 Martie 1916 până la 16 Iulie. Obligațiile de împrumut guvernul imperial le va restitui în termenul dela 1923 până la 1932 prin loterii.

Vapor scufundat pe Elba. *Berliner Tageblatt* anunță că în apropiere de Thorgau pe Elba, din cauza negurei s'a scufundat un vapor a societății austriace de navigație. Vaporul a fost încărcat cu 18.000 măști metrice porumb din România, icare aproape în întregime se poate socoti pierdut. Paguba se urcă la 540.000 mărci.

Atentat rusec împotriva lui Björnstjerne. Lui *Berliner Lokalanzeiger* i se telegrafează din Copenhaga: Din Cristiania a sosit știrea că **Björn Björnstjerne** s'a reîntors bolnav din Stockholm și a fost supus îngrijirii medicale. O versiune afirmă că în turneul său de conferințe prin Suedia, într'unul din orașe au comis atentat împotriva lui. Plecând, dela una din conferințele sale, voind să se urce în automo-

bil, un Rus, pe care l-a revoltat prelegerea filogermană a lui **Björn Björnstjerne**, a sărit asupra lui cu un pumnal, rănindu-i fruntea și nasul.

La Librăria „Concordia” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Săteanului. Cu ilustrațiuni și mape din războiu (Sibiiu), 30 fil.

Calendarul dela Cluj 20 fil.

Calendarul diecezan (Arad) 50 fil.

Cucu. Calendar umoristic 30 fil.

Calendarul poporului (Sibiiu) 40 fil.

Banii să se trimită înainte adăugând pentru porto de fiecare calendar 10 fil. Pentru cele trimise în chipul acesta Librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se trimită separat 25 fil. până la greutatea de un chilogram.

Ultima oră.

D. NICU FILIPESCU LA TARUL RUSIEI.

București. — Ziarul „Epoca” primește următoarea telegramă din Petrograd:

— După o petrecere de două zile pe frontul rusec d. **Nicu Filipescu** s'a întors dela cartierul general. Tarul a dat Vineri o masă în onoarea dlui **N. Filipescu**.

DACĂ GERMANII N'AR INCEPE OFENSIVA CONTRA SALONICULUI.

Milano. — Se anunță din Salonic: In caz dacă Germanii n'ar începe ofensivă contra Salonicului, generalul **Sarrail** va fi rechemat la armata dela Verdun.

ENTENTA A VOIT SĂ OCUPE UN NOU PUNCT DE SPRIJIN ÎN GRECIA.

Salonic. — Ententa a voit să ocupe un important punct strategic dela Greci situat lângă **Villa Alatin**, dar au renunțat la aceasta, în urma unei serioase amenințări cu armele din partea Grecilor.

POSTA REDACTIEI.

Excelsior. — Am primit nu de mult un apel, pe care l-am și publicat. Apelul din Noemvrie, de care anunțați în scrisoare nu ne aducem aminte să fi sosit la Redacție, altcum l-am fi publicat.

Notița despre distincțiune nu ne-a sosit.

Suma trimisă pentru orfelinatul din Sibiiu am primit-o.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

POSTA ADMINISTRATIEI.

D. **Petru Benea**, Șiria. Ziarul se expediază regulat. Numeri reclamați s'au trimis.

D. **Ioan Savu**, paroh, Coreș. Abonamentul dv. este achitat până la 31 Martie 1916.

D. **Romulus Rădoi**, Caransebeș. Abonamentul dv. este achitat până la 25 Mai 1916.

D. **Sublocotenent Traian Rusu**, Feldpost. Abonamentul dv. expiră la 31 Martie 1916.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foii. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stimă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

In atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat postal, sânt cu înzistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a cuponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de cuponul mandatului postal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vârtos către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în acelaș timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuiesc trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Tinându-se seamă de rugămintile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa *Adm. ziarului „Românul”* și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

CAFEA

pe luna Martie:

No. 10	Cafea Cuba fină 1 kgr.	780-880 cor.
12*	foarte fină 1 kgr.	820-920 >
16	specialitate 1 kgr.	880-980 >
21	Iava aurie 1 kgr.	860-960 >
106	Mixtură Victoria 1 kgr.	880-980 >
	Tea rusească 1 kgr.	20 coroane.
	Orez sau alte mărfuri	nu am.

5 kgr. se expedează francat și vămuit prin rambursă postală.

Aflând puțină cafea, neguțătorilor și în România nu pot trimite! — Grăbiți până se mai află afea a-i aviza și pe cunoscuți.

Cu toată stima se roagă de sprijin:

F. A. DEGAN. comerciant în Fiume (Postafiók Nr. 163).

NB. Recomand cu deosebire aromatica Cafea Nr. 12
*Dacă alți numeri lipsesc pot înlocui cu Nr. 12?

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (**Világos**) **Petru Benea**, săci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1913 — 1914

Vin alb	— — —	1.60	1.35
Rizling	— — —	1.65	1.40
Boșu de Minț	— — —	1.80	1.50
Carbenet	— — —	1.70	—

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb	— — — —	1.15
Rizling	— — — —	1.20
Șiller	— — — —	1.30

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

No 2512

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri

Világos (Arad m)

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de primul rang.

Pește de vânzare.

Sărătură proaspătă din România, de crap, ciortocrap, crăpcian și știucă vând cu prețul dela 1-80 Cor. până la 2-80 Cor. kgmul, în butelii de 200—300 și fără butelii dela 20—50 kg.

Se află de vânzare la

IOAN HERTIA
Sibiu (Nagyszeben)
Rozmaringasse Nr. 1.

(He 2622-2)

ANUNȚ.

Un comis tânăr, posedă limba română și maghiară

caută loc

la o prăvălie de manufactură sau șpețerie.
Adresa la administrația ziarului. (Mo 2616-3)

Se caută

o domnișoară română,

tânără, din casă bună, care vorbește perfect limba maghiară, la doi băieți de 7 și 8 ani. Ofertele să se adreseze la administrația ziarului.

(Co 2614-5)

Pește sărat

calitate superioară, crap, se vinde en gros și detail **Ko. Cor. 3.**

Doritorii a se adresa la Dl

OPREA CIACONEA

Nagyszeben,

Str. Rosenanger Nr. 7.

(Si 2613-3)

**Imprumuturi
de amortizare pe proprietăți:**

pe 50 ani 586 } curs 92
" 30 " 677 }
" 35 " 641 }

pe 50 ani 630 } curs 95
" 35 " 680 }

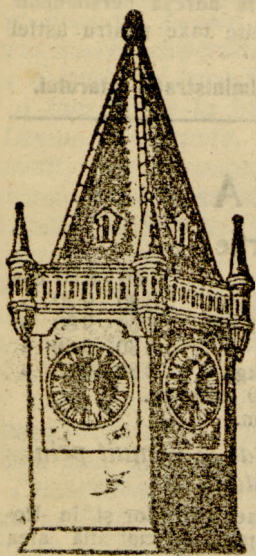
Mijlocește :

Szücs F. Vilmos

reprezentantul soc. „Nagy-
szebeni földhitelintézet“

Arad, Karolina utca 8 sz.

Va 2587-10

CEASURI PENTRU BISERICI.

**SZÁNTHÓ
GYULA**

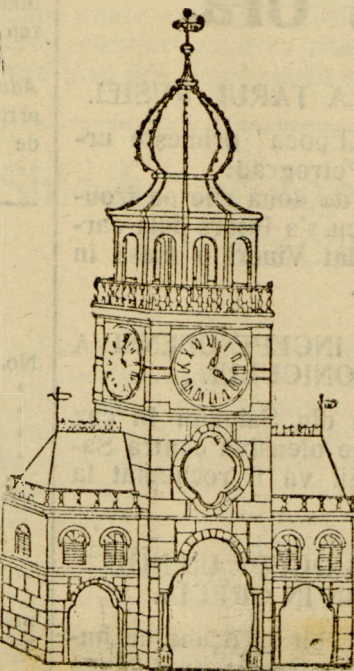
fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Ofertă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimite gratis. Placi (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

L' orantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

**ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE ȘI COFERARIE
ORENDT G. & FEIRI W.**

ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovășuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

AVIZ!

Aduc la cunoștința onoratului public, că marele
depozit de scânduri,

— lemn cioplit și tăiat în firez pentru edificat, țigla, Eternit, țement, Kollarit, petri de moară de Königsberg și altele a soacrului meu dl Constantin Baicu director școlar în Orăștie — a cărui conducător am fost, cu datul de 15 Decembrie 1915 st. n. cu toate pretenziunile (datorații) firmei a trecut în proprietatea mea, și de atunci începând îl conduc sub propria mea firmă.

Deci și pe aceasta cale avizez onor. cumpărători ai acestui depozit și îndeosebi pe cei din Orăștie și jur, cercul Geoagiului, Pski, Devei, Zlatna, Vinț și Szászsebes cari nu și-au achitat încă pe deplin datoriile ce le au la acest magazin pentru materialul cumpărat, ca dela datul de mai sus începând să le plătească la firma **subsemnată.**

Rugând și pe mai departe prețiosul și binevoitorul sprijin al acestui mare public cumpărător, care și până acum cu atâta căldură și conștientitate a sprijinit aceasta prima întreprindere românească de aceasta branșă de comerț, semnez

cu toată stima

TEODOR VULPE

proprietarul depozitului.

ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS.

(Vu 2593-3)

AU SOSIT DEJA

NOUTĂȚILE DE GHETE DE

PRIMĂVARĂ,

PRECUM ȘI SANDALELE
„UZSOK“ DE RĂȘBOIU,
CU TALPĂ MOALE DE
LEMN.

Ci 2606-30

**BURSĂ DE GHETE
(CIPÖTÖZSDE)**

ARAD, BULEVARDUL ANDRÁSSY NR. 22.

TELEFON NRUL 10—44